

Sygn. akt V CZ 13/18

POSTANOWIENIE

Dnia 21 marca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Władysław Pawlak

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z powództwa A.W.
przeciwko „G” GmbH w W. (Niemcy)
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 21 marca 2018 r.,
zażalenia powoda na wyrok Sądu Okręgowego w K.
z dnia 16 listopada 2017 r., sygn. akt XIX Ga [...] /17,

**uchyla zaskarżony wyrok, pozostawiając rozstrzygnięcie o
kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym
sprawę w instancji.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 16 listopada 2017 r. na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w T. z dnia 15 października 2015 r. uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Jako podstawę swojego rozstrzygnięcia powołał art. 386 § 4 k.p.c. W uzasadnieniu wskazał, że Sąd Rejonowy nie przeprowadził zawnioskowanych przez obie strony procesu dowodów na okoliczność istnienia wierzytelności wzajemnych pozwanego. Nie dokonał także oceny skuteczności potrącenia na gruncie przepisów prawa materialnego oraz nie odniósł się do twierdzenia powoda o przedawnieniu tych wierzytelności.

Powód zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego w K. zażaleniem, w którym wniósł o jego uchylenie. Wskazał, że brak było podstaw uzasadniających uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Sąd drugiej instancji - jak wynika z art. 386 § 4 k.p.c. - może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania w trzech wypadkach: w razie stwierdzenia nieważności postępowania (art. 386 § 2 k.p.c.), w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości (art. 386 § 4 k.p.c.).

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że o nierozpoznaniu istoty sprawy można mówić wówczas, gdy sąd nie odniósł się do tego, co było przedmiotem sprawy, gdy zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania, albo merytorycznych zarzutów strony, uznając bezzasadnie, że nie jest to konieczne z uwagi na istnienie przesłanek materialnoprawnych lub procesowych unicestwiających roszczenie (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2015 r., V CZ 91/14, nie publ.; z dnia 5 marca 2015 r., V CZ 126/14, nie publ.; z dnia 21 maja 2015 r., IV CZ 10/15, nie publ.; z dnia 26 czerwca 2015 r., I CZ 60/15, nie publ. oraz powołane w nich orzeczenia).

Ustalenia sądu pierwszej instancji wraz z możliwością ich uzupełnienia przez sąd drugiej instancji pozwalają dojść do wniosku, że sąd pierwszej instancji rozpoznał istotę sprawy, a także, iż wydanie wyroku przez sąd drugiej instancji nie wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

Sąd pierwszej instancji rozważył zgłoszone przez pozwanego zarzuty, w tym również zarzut potrącenia, oceniając go jako złożony nieskutecznie, przeprowadził i w tym zakresie postępowanie dowodowe i ocenił wyniki tego postępowania. Rozpoznał więc zgłoszone roszczenie i zakwalifikował je stosownie do swojej oceny na tle dokonanych ustaleń.

Skoro Sąd drugiej instancji stanął na stanowisku, że dokonana przez Sąd pierwszej instancji podstawa faktyczna zaskarżonego wyroku nie jest zupełna, a jej kwalifikacja prawna jest wadliwa, nic nie stało na przeszkodzie, aby dokonał w orzeczeniu drugoinstancyjnym zupełnych ustaleń faktycznych i ich poprawnej kwalifikacji prawnej. O nierozpoznaniu istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c. można mówić tylko wtedy, gdy sąd pierwszej instancji w ogóle nie zbadał podstawy merytorycznej dochodzonego roszczenia. Nie chodzi tu natomiast o niedokładności postępowania, polegające na tym, że sąd pierwszej instancji nie wziął pod rozagę wszystkich dowodów, które mogły służyć do należytego rozpoznania sprawy lub nie rozważył wszystkich okoliczności (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 2011 r., III CSK 330/10, LEX nr 885041).

W przyjętym w polskim modelu apelacji (apelacja pełna), postępowanie apelacyjne stanowi kontynuację postępowania przed sądem pierwszej instancji, a jego przedmiotem jest także rozpoznanie zgłoszonego w pozwie żądania, nie zaś wyłącznie kontrola zaskarżonego orzeczenia (por. uchwała składu siedmiu sędziów z 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008, nr 6, poz. 55).

Ponadto, należy podkreślić, że po zmianie art. 386 § 4 k.p.c. z dniem 1 stycznia 2000 r. nawet potrzeba znacznego uzupełnienia postępowego dowodowego nie może stanowić podstawy do wydania przez sąd drugiej instancji orzeczenia kasatoryjnego; może nią być - jak wynika jednoznacznie z obecnego brzmienia tego przepisu, oprócz nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty

sprawy - tylko konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.
Z okoliczności niniejszej sprawy taka potrzeba jednak nie wynika.

Z przytoczonych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w zw.
z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

jw

a.ł.